

SVÉDORSZÁG

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk



Hivatalos megnevezés	Svéd Királyság
Államforma	alkotmányos monarchia
Főváros	Stockholm
Terület	449 964 km ²
Népesség	9 122 269
Nemzetiségi megoszlás	90,8% svéd, 2,5% finn, 6,7% bevándorló
Vallási megoszlás	75% evangélikus-lutheránus (Svéd Egyház tagja), 2,5% muszlin, 1,5% katolikus, 1% ortodox
Hivatalos nyelv	svéd
Klíma	északi mérsékelt éghajlat óceáni hatásokkal
Államfő	XVI. Károly Gusztáv király
Miniszterelnök	Frederik Reinfeldt
Hivatalos pénznem	Svéd korona (SEK)
Jelentősebb városok	Stockholm, Göteborg, Malmö

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Svédország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	331,1	328,1	287,9
GDP változás (reál)	%	2,5	-0,2	-4,9
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	30 600	30 100	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	1,7	3,3	1,9
Munkanélküliségi ráta	%	6,1	6,2	8,3
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	3,8	2,5	-0,5
Államadósság (év végi)	GDP %-a	40,8	38,3	42,3
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	8,4	9,5	7,3
Árfolyam (éves átlag)	SEK/EUR	9,250	9,615	10,619

Forrás: Eurostat

Svédország kiválóan ötvözi a magas hozzáadott értékű iparágak nyújtotta növekedést a skandináv jóléti társadalom széleskörű vívmányainak biztosításával, gazdasága erősen külkereskedelem-orientált.

A skandináv jóléti modellből kiindulva tartják fent a szociális, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat, amelyek finanszírozásában az állam vállal oroszlánrészt, az Európai Unióban is magasnak számító jövedelemadó-szint segítségével.

A svéd GDP 71,8%-a a szolgáltatási szektorból, 26,6%-a az ipari szektorból és 1,6%-a a mezőgazdasági szektorból származik. A mintegy 4,9 millió aktív foglalkoztatott 70,7%-a dolgozik a szolgáltatási szektorban, 28,2%-a az iparban és 1,1%-a a mezőgazdaságban áll alkalmazásban.

2008 elejéig a svéd gazdaság fenntartható növekedési pályán fejlődött. A globális gazdasági válság a világgazdasági folyamatoktól erősen függő svéd gazdaság 2009-es teljesítményére is rányomta bélyegét. A GDP az előző évhez viszonyítva 4,9%-kal csökkent, elsősorban a fejlett országokban jelentkező keresletcsökkenés hatására jelentősen visszaeső exporthatás miatt következett.

A válság legérzékenyebben az ipari termelő ágazatokat (gépgyártás, autóipar) érintette mintegy 20%-os visszaeséssel. A szolgáltató-szektor illetve a kiskereskedelem a korábbi évek expanzív gazdaságpolitikájának köszönhetően némi növekedést mutatott. Az alacsony kamatok és az adójóváírások körének bővülése következtében, a háztartások vásárlóerejének növekedése a kiskereskedelmi hálózat árbevételében komoly növekményt eredményezett.

A gazdasági teljesítmény visszaesésének hatására a 2008-ban még szufficites költségvetés 2009-ben GDP arányosan 0,5%-os deficittal zárt. A 2009-es hiány kialakulásában a pénzügyi szektor stabilizálásához kapcsolódó kiadások, a megnövekedett munkanélküliség költségei, a csökkenő adóbevételek és az önkormányzatoknak nyújtott többletforrás játszott szerepet. Az államadósság GDP arányos mértéke, amely 2008-ban 38,3% volt, 2009-ben 42,3%-ra növekedett.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek

Svédország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	16 341	11 430	12 006	9 128
Export	M EUR	118 342	123 671	126 829	95 407
Import	M EUR	102 001	112 241	114 823	86 279
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	8 112	12 023	12 192	10 532
Export	M EUR	39 563	46 983	49 413	43 831
Import	M EUR	31 451	34 960	37 221	33 299

Forrás: Eurostat

Az európai országok részesedése a teljes svéd áruexportban 76,7%, a svéd behozatalban 88%. Svédország legfontosabb exportpiacai (a teljes export százalékában): Németország (10,4%), Norvégia (9,5%), Dánia (7,4%), Egyesült Királyság (7,3%), USA (6,6%), Finnország (6,3%), Hollandia (5,1%), Franciaország (4,9%). Svédország legfontosabb importpiacai: Németország (17,5%), Dánia (9,4%), Norvégia (8,9%), Egyesült Királyság (6,3%), Hollandia (5,9%), Finnország (5,7%), Franciaország (5,%), Oroszország (4,1%).

A svéd kivitelben a legnagyobb részarányt képviselő árucsoport a gépek, gépi berendezések, amelynek exportja 22%-kal esett vissza. Ezen belül legnagyobb csökkenést a járműipar szenvedte el, a teher- és személygépjárművek kivitele 42%-kal zuhant. Két olyan ágazat volt, amely mennyiségben és értékben is növelte kivitelét: a gyógyszeripar (+14%) és az élelmiszeripar (+5,1%). A faárúk kivitele mennyiségben valamelyest nőtt ugyan, azonban a világpiaci árak visszaesése következtében értéke 1,9%-kal csökkent.

A svéd importban is visszaesett a gépek, gépi berendezések forgalma (-18%), ezen belül jelentősen csökkent a közúti járművek (-27%) és az egyéb járművek (-38%) behozatala. További meghatározó termékcsoporthoz az importjának alakulása: faipari termékek (-10%), ásványi anyagok (-33%), vegyipari termékek (-8,6%). Az energiahordozók volumene 14%-kal, értéke - a lecsökkent energiaárak miatt - 34%-kal esett vissza.

A svéd szolgáltatásexport bevételeinek mintegy 36%-át az egyéb üzleti szolgáltatások adták 2009-ben, további jelentős szektorok a szállítás (16%), az utazás (20%), az ICT szolgáltatások (11%) és a kommunikáció (3%). A svéd szolgáltatásimportban is meghatározó az egyéb üzleti szolgáltatások aránya (37%), további jelentős szektorok az utazás (27%), szállítás (16%), ICT szolgáltatások (6%), kommunikáció (5%), valamint a licencek, jogdíjak (4%).

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Svédország közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	19 900	23 100	9 100
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	201 900	219 900	n.a.
Tőkebefektetés más országba	M EUR	27 500	19 100	24 000
Tőkebefektetés állománya	M EUR	222 600	251 300	n.a.

Forrás: SCB (Statistiska Centralbyrån – Központi Statisztikai Hivatal), ESV (Ekonomistyrningsverket – Gazdaságkutató- és Elemző Intézet), Kommerskollegium (National Board of Trade)

A svéd tőkeimport 40-44%-a az USA-ból származik, a fennmaradó rész szinte egyenlő arányban oszlik meg Németország, Franciaország és Luxemburg között (privatizációs és egyéb nagy volumenű vállalatfelvásárlások következtében).

A Svédországba irányuló tőkeimport elsősorban az autóipar és autóelektronikai ipar, vegyipar, ICT és üzleti szolgáltatások (elsősorban banki és lízing) területére áramlik.

Az elmúlt két évben a legnagyobb tőkemozgással járó befektetések Franciaországból (a francia Pernod Richards felvásárolta a korábban alkoholimportőri monopóliummal rendelkező állami Vin & Sprit vállalatot), és Németországból (a német Volkswagen AG pedig jelentős Scania AB részvénycsomagot szerzett) érkeztek.

A svéd tőkebefektetések kétharmada EU-országokba, ezen belül elsősorban Belgiumba, Hollandiába, és Nagy-Britanniába irányult, az USA részesedése mintegy 17%.

A svéd eredetű működő-tőke állomány összetételére általában jellemző a termelő ágazatok, a bankszektor, a vegyipar és a gyógyszeripar dominanciája.

A svéd tőke kivitelhez kötődő legnagyobb befektetés a Vattenfall Energetikai Vállalat nevéhez fűződik, amely egy 6 éves ügylet keretében összesen 8,8 Mrd euró értékben felvásárolta a holland Nuon vállalatot (2009-ben a részvények 49%-át).

II. MAGYARORSZÁG ÉS SVÉDORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-svéd külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	746,2	621,7	654,9	475,8	91,3	145,9
Élelmiszer, ital, dohány	34,6	31,9	15,3	6,5	19,3	25,4
Nyersanyagok	5,5	3,7	87,7	73,3	-82,2	-69,5
Energiahordozók	0,3	0,2	0,9	2,5	-0,6	-2,3
Feldolgozott termékek	132,9	89,7	259,7	194,3	-126,7	-104,6
Gépek, gépi berendezések	572,8	496,2	291,3	199,2	281,5	297,0

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	83,3	72,7	100,00	100,00
Élelmiszer, ital, dohány	91,9	42,2	5,1	1,4
Nyersanyagok	68,1	83,5	0,6	15,4
Energiahordozók	73,7	291,7	0,0	0,5
Feldolgozott termékek	67,5	74,8	14,4	40,8
Gépek, gépi berendezések	86,6	68,4	79,8	41,9

Forrás: KSH

A svéd statisztikai adatok alapján, a svéd behozatalban Magyarország - az előző évhez képest egy helyet előrelépve - Svédország 23. legfontosabb partnere volt. Versenytársaink közül Lengyelország (13.) és Csehország (16.) előz meg bennünket. (A magyar export 13%-kal, a lengyel 23%-kal, a cseh 19%-kal, a román export 9%-kal csökkent, ugyanakkor Szlovákia 45%-kal növelte kivitelét.) A svéd kivitelben Magyarország egy helyet előrelépve a 34. helyre került. A svéd statisztikai adatok szerint Magyarország részesedése az importból 0,7% (Lengyelorszáé 3,0%, Csehorszáé 1,3%), az exportban 0,5% (Lengyelorszáé 2,5%, Csehorszáé 0,6%).

A KSH adatai alapján 2009-ben Svédország a 21. legnagyobb külkereskedelmi partnerünk volt, részaránya a teljes magyar exportból 1%, a magyar importból 0,9%.

2009-ben exportunk 53,7%-át az elektromos gépek és felszerelések, 19,9%-át a gépek és mechanikus berendezések, 6,1%-át a közúti járművek és alkatrészeik tették ki. A legnagyobb termékcsoporthoz (a teljes export százalékában): TV készülékek (31,4%), mobiltelefonok és alkatrészeik (10,3%), automatikus adatfeldolgozó gépek és részegységeik (6,4%), gépjárműalkatrészek (5,2%), hűtőgépek (4,3%), légszivattyúk és kompresszorok (2,8%), porszívók (2,5%). A legfontosabb termékcsoporthoz közül csökkent a mobiltelefonok (-17,6%), az automatikus adatfeldolgozók (-45,5%), a gépjárműalkatrészek (-40,5%) és hűtőgépek (-20,4%) exportja, ugyanakkor nőtt a TV készülékek (+26%), légszivattyúk és kompresszorok (+28%) és porszívók (+10,8%) kivitele.

A magyar import 19%-át az elektromos gépek és felszerelések, 12,6%-át a papír és karton, 11,4%-át a gépek és mechanikus berendezések, 10,4%-át a közúti járművek, 6,7%-át az érc, 5,2%-át a műanyagárak teszik ki. Legfontosabb importtermékeink: mobiltelefon és alkatrészei (10,3%), papíripari rostanyag (6,4%), vasérc (6%), személygépkocsi (5,2%), gyógyszerek (3,7%), háztartási papír (3%).

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Svédország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	104,9	271,4	92,7
Svédország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	752,1	583,6	534,0
Magyarország tőkebefektetése Svédországba	0,1	-0,2	0,9
Magyarország tőkebefektetés-állománya Svédországban	-	0,1	0,1

Forrás: MNB

A magyar vállalatok tőkebefektetési tevékenysége nem jellemző Svédországban. Itt is érvényesül a távolság hatása, a magyar cégek inkább a környező országokban aktívak, így néhány vállalat-alapítási célú megkeresést leszámítva a kereskedelem és szállítmányozás területén, érdemi magyar tőkeexportról nem beszélhetünk.

A nagy svéd multinacionális cégek javarésze - nagyrészt termelő beruházások révén - már a kilencvenes évek elejére megtelepedett hazánkban. Őket több közepes vállalat követte, szintén gyártóegységek Magyarországra helyezését, napjainkra pedig megjelentek a szolgáltató szektor vállalatai, több közülük vállalati felvásárlások útján. A nagyvállalatok számos kapacitásbővítő beruházást hajtottak végre az elmúlt időszakban, amely azt jelzi, hogy az anyacégek elégedettek a magyarországi egységeik működésével, gazdálkodásuk továbbra is hozza az elvárt nyereséget. Becslések szerint a magyarországi svéd tőkebefektetések állománya napjainkra 700-800 M euróra tehető. (Az egyes statisztikák között eltérést okozhat, hogy számos magyarországi svéd beruházáshoz az anyacég nem svéd banktól származó hitellel teremti meg a fedezetet.)

2009-ben kapacitásbővítő beruházásról döntöttek vagy hajtottak végre olyan cégek, mint pl. az Ericsson és a Swedwood, új beruházásról döntött az Oriflame, a Scania, a Volvo Trucks, ill. új beruházást tervez a Skanska. A válság miatt sor került egy gyárbezárásra is, az építőanyagokat gyártó Lindab, a keleti - elsősorban romániai - építőipari piacainak jelentős visszaesése miatt bezárta 110 főt foglalkoztató nyíregyházi üzemét.

A Gripen ellentételezési program sikeres lezárását követő 2009-es új ellentételezési megállapodás remélhetőleg tovább bővíti a két ország befektetési kapcsolatait.

A legnagyobb svéd befektetők Magyarországon

ABB Asea Brown Boveri	Energetikai gépgyártás
Akzo Nobel	Festékek, felületkezelő anyagok gyártása
Alfa Laval	Élelmiszeripari gépek gyártása
AstraZeneca	Gyógyszergyártás, K+F
Atlas Copco	Kompresszorok értékesítése és szervizelése
Electrolux	Háztartási gépek gyártása
Ericsson	Telekommunikáció
H&M	Ruházati áruházlánc
IKEA	Bútorgyártás és értékesítés
Lindab	Építőipari rendszerek gyártása
MTG Metro	Újságkiadás
Nolato	Ipari műanyaggyártás
Scania, Volvo	Tehergépkocsi szerviz, autóbusz szerviz
Skanska	Építőipari kivitelezés, üzemeltetés, ingatlanfejlesztés
SKF	Golyóscsapágy-gyártás és forgalmazás
Telia I.C.	Internet szolgáltatás
Tetra-Pak, Stora Enso	Csomagolástechnika